

**แนวทางการปรับรูปแบบข้อสอบตามแนวการประเมิน PISA
ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับชั้น**

นำเสนอเมื่อ : 17 มิ.ย. 2567

**แนวทางการปรับรูปแบบข้อสอบตามแนวการประเมิน PISA
ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับชั้น**

ที่ ศธ ๐๔๐๐๔/ว ๗๒๖

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง แนวทางการปรับปรุงแบบข้อสอบตามแนวการประเมิน PISA ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน
ในสถานศึกษาทุกระดับชั้น

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ) มีข้อสั่งการจากการประชุมประสานภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เรื่อง การเตรียมการระยะยาวสู่การประเมิน PISA ซึ่งเป็นโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดย PISA เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน ข้อสอบของ PISA ประเมินสมรรถนะที่เรียกว่า ความฉลาดรู้ (Literacy) ใน ๓ ด้าน ได้แก่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) นั้น

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำแนวทางการปรับปรุงแบบข้อสอบตามแนวการประเมิน PISA ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับชั้น ทั้งข้อสอบแบบเลือกตอบและแบบเขียนตอบ ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการอ่าน คิดวิเคราะห์ขั้นสูงที่เหมาะสมตามช่วงวัยเด็ก ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาความฉลาดรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

๑. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๑ ชี้แจงให้สถานศึกษาในสังกัดทราบ แนวทางการปรับปรุงแบบข้อสอบตามแนวการประเมิน PISA ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับชั้น

๑.๒ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างข้อสอบรูปแบบข้อสอบตามแนวการประเมิน PISA ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับชั้น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งข้อสอบแบบเลือกตอบและแบบเขียนตอบ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การชี้แจง ให้ความรู้ การทำเอกสารสื่ออินเทอร์เน็ต การนิเทศ เป็นต้น

๑.๓ จัดหาและพัฒนาคลังข้อสอบรูปแบบข้อสอบตามแนวการประเมิน PISA ทั้งในลักษณะของข้อสอบแบบเลือกตอบ และแบบเขียนตอบ เพื่อให้บริการแก่สถานศึกษาที่ไม่สามารถสร้างเครื่องมือเองได้

๑.๔ กำกับและติดตามการดำเนินการตามแนวทางการปรับปรุงแบบข้อสอบตามแนวการประเมิน PISA ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับชั้น ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความเป็นมาตรฐานและน่าเชื่อถือ

๑.๕ สรุปและรายงาน...

“เรียนดี มีความสุข”

๑.๕ สรุปและรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ และเขียนตอบ ในการประเมินคุณภาพผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

๑.๖ ให้ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตอบแบบสำรวจเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละ ๑ คน เท่านั้น)

๒. ระดับสถานศึกษา

๒.๑ กำหนดแผนผังในการออกข้อสอบ (Test Blueprint) ในการทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ การสอบระหว่างภาคเรียน และการสอบปลายภาคเรียน โดยให้มีข้อสอบทั้งข้อสอบแบบเลือกตอบและข้อสอบแบบเขียนตอบ รูปแบบข้อสอบตามแนวการประเมิน PISA ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับชั้น

๒.๒ กำหนดให้มีการใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ และแบบเขียนตอบ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งนี้ หากเป็นข้อสอบแบบเขียนตอบอาจใช้ข้อสอบในรูปแบบข้อสอบเขียนตอบแบบจำกัดคำตอบ (Restricted-response Questions) และข้อสอบเขียนตอบแบบไม่จำกัดคำตอบ (Extended Response Questions) โดยให้คำนึงถึงระดับชั้นของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ให้เน้นที่ข้อสอบแบบเขียนตอบแบบจำกัดคำตอบ ส่วนผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษา ให้เน้นข้อสอบเขียนตอบแบบไม่จำกัดคำตอบ เป็นต้น โดยเป็นข้อคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ เขียนได้อย่างกว้างขวางตามแนวคิด เหตุผล และหลักการของผู้ตอบ และไม่มีข้อกำหนดขอบเขตของคำตอบ

๒.๓ ให้ใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบที่เน้นวัดทักษะการคิดขั้นสูง ที่ประกอบด้วยสถานการณ์โลก ความจริง ที่ให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ มีข้อคำถามที่ยั่วให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และคิดสร้างสรรค์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเขียนแสดงเหตุผล แนวคิด หรือหลักการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น

๒.๔ วิเคราะห์ผลการตอบข้อคำถามที่เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ และแบบเขียนตอบ ในแต่ละข้อของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา ความรู้ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน โดยอาจจัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เช่น แนวการตั้งคำถามของข้อสอบ แนวการตอบคำถาม เกณฑ์การให้คะแนน เป็นต้น ซึ่งสถานศึกษาอาจจัด ในช่วงก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน หลังเลิกเรียน ตามความเหมาะสม

๒.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาข้อสอบแบบเลือกตอบ และแบบเขียนตอบที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานวิชาการ เพื่อเก็บรวบรวมในรูปแบบของคลังข้อสอบไว้ให้บริการแก่บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กำกับ และติดตามการใช้ข้อสอบ รูปแบบข้อสอบ ตามแนวการประเมิน PISA ในการวัด และประเมินคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้มีความเป็นมาตรฐานและน่าเชื่อถือ

๒.๗ ให้ผู้แทนสถานศึกษาตอบแบบสำรวจเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน (สถานศึกษาละ ๑ คนเท่านั้น)

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการ และชี้แจงให้สถานศึกษาในสังกัดทราบ พร้อมทั้งตอบแบบสำรวจการปรับปรุงแบบข้อสอบ ตาม QR Code ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยตรี
(ธนู วงษ์จินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักทดสอบทางการศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๘๓

“เรียนดี มีความสุข”

แบบสำรวจ

(สพท)

แบบสำรวจ

(สถานศึกษา)

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน